

Skog & Ekonomi

NYHETER FRÅN DANSKE BANK

”

Förändringen av tryckpappersmarknaden är långt ifrån klar”

Mats Nordlander
Affärsområdeschef Papper, SCA

SCA Bildbank. Foto: Bergslagsbild

Papperskollapsens nedläggningar ökar obalans på vedmarkanden

I pandemins spår har marknaden för grafiska papper gått från fallande till kollaps. Efterfrågan har sjunkit med över 30 % under våren och i princip alla aktörer gör förluster. Konsekvensen blir nu att tillverkningen vid tre av Nordens större bruk läggs ned redan vid årsskiftet. SCAs bruk i Ortviken, UPMs bruk i Kaipio samt Stora Ensos bruk i Oulu. För Oulu fattades beslutet före årsskiftet. Sammantaget minskar kapaciteten med ca 2,6 miljoner ton eller hela 24 % av Nordens totala kapacitet för grafiskt papper. Även om de flesta inte anser att det räcker, ens i det korta perspektivet, så ger det en andhämtningspaus för resterande producenter. Vår bedömning är att det, på kort sikt, minskar behovet av vedråvara med 2-3 miljoner m³. Detta sker i ett läge när hela svenska marknaden badar i massaved. Läs vår analys på sidan 2.

En Ding-Ding trävaruvärld

Till skillnad från raset på tryckpapper så ser vi ett oväntat rally på trävaror. I våras drog de flesta sågverk i coronabromsen. Därefter har världens alla hemmasnickare byggt verandor och terrasser som aldrig förr. Trävarukonsumtionen har överträffat alla förväntningar i ett läge där produktionen dragits ned. Konsekvensen har blivit extremt låga trävarulager efter sommaren och skenande priser på marknader som exempelvis USA. Sågverken kör nu för fullt med ett ökande behov av timmer. Ett träd kan inte bara ge sågtimmer. En stock är rund och plankor är fyrkantiga. Vi räknar därför att det stora massavedslagret ökar. Det blir en mycket utmanande virkesmarknad i höst. Läs mer på sidan 8.

2 Temaartikel:

- Efterfrågekollaps på grafiska papper
- Tre bruk läggs ned vid årsskiftet

6 Massamarknaden

- Dystert för massan med skyhöga lager

7 Banken analyserar trävarumarknader

- Prishöjningar på bred front

8 Timmer & Massaved

- En kraftigt tudelad virkesmarknad i höst

9 Råd till skogsägarna

- Dra ned på gallringen och fokusera på tall i slutavverkning

10 Kända profiler ger sin syn på

• virkesmarknaden

Kari Andersson, VD, Hilmer Andersson: "Superhögtryck efter trävaror, vi har aldrig haft så låga lager som nu."

11 Fastighetsmarknaden

- Virkespriserna spretar – börjar priset på Sydsvensk skogsmark plana ut?

12 Ränta & Valuta

- Återhämtningen tar fart

Här kommer ett nytt nummer av nyhetsbrevet Skog & Ekonomi där vi serverar aktuell information från kända aktörer inom näringen, ger handfasta tips till dig som skogsägare och presenterar en ekonomisk analys av läget för skog och skogsprodukter. För dig som ännu inte är prenumerant, anmäl dig på www.danskebank.se/skog-och-lantbruk

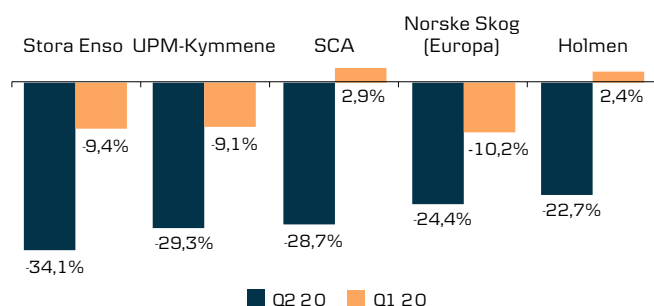
Temaartikel

Efterfrågekollaps på grafiska papper

COVID-19 pandemin har slagit stenhårt mot de nordiska pappersproducenterna. Efterfrågan på grafiska papper – papper för dagstidningar, direktreklam, veckotidningar och trycksaker – har kollapsat. I april och maj (senaste månaderna med officiell statistik) minskade efterfrågan på grafiska papper i Europa med 35% jämfört med samma period förra året.

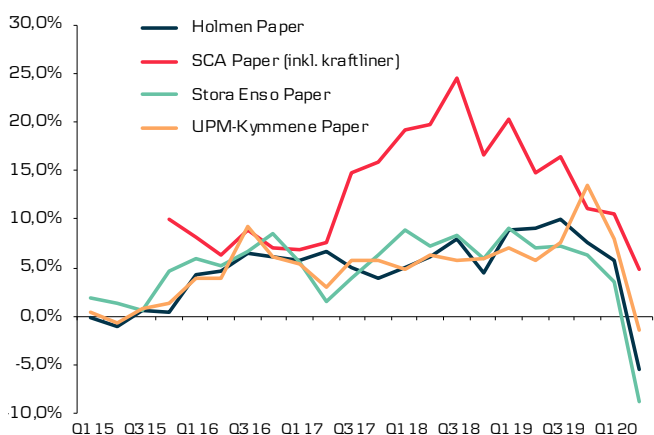
De nordiska bolagen fick se sina leveranser av grafiska papper minska med 29% under andra kvartalet som helhet, se figur 1. Nu blöder hela sektorn pengar. För de nordiska bolagens pappersdivisioner föll den genomsnittliga rörelsemarginalen från 8,2% för helåret 2019 till -5,2% under andra kvartalet 2020. En ohållbar situation, se figur 2.

Figur 1. Procentuell förändring av försäljningsvolym kvartal 1 och 2 – 2020 jämfört med samma period 2019.

Källa: Bolagsrapporter

Figur 2. Lönsamhet för nordiska pappersproducenter, EBIT marginal per kvartal

Källa: Bolagsrapporter

Tre bruk läggs ned vid årsskiftet

SCA har redan tagit konsekvenserna av situationen och annonserade 26 augusti att man lägger ned hela sin tryckpappersverksamhet vid det kommande årsskiftet. Det gäller tre pappersmaskiner i Ortviken, utanför Sundsvall, med en årskapacitet på 725 000 ton SC* och LWC* papper. Samma dag annonserade UPM-Kymmene att man kommer att lägga ned bruket i Kaipiola i centrala Finland vid utgången av året. Även detta gäller tre pappersmaskiner med en total årskapacitet på 720 000 ton. Stora Enso meddelade redan förra året att man ämnar lägga ned produktionen av finpapper i Oulu i norra Finland med drygt 1 miljon ton i årskapacitet på två maskiner. Även detta vid kommande årsskifte. En maskin byggs om för att producera kraftliner medan den andra maskinen läggs ned. En produktionskapacitet på ca 2,6 miljoner ton läggs alltså ned i Norden vid årsskiftet. Momentant innebär det ett minskat vedbehov 2-3 miljoner m³, hälften i respektive land.

Mats Nordlander
Affärsområdeschef
Paper SCA

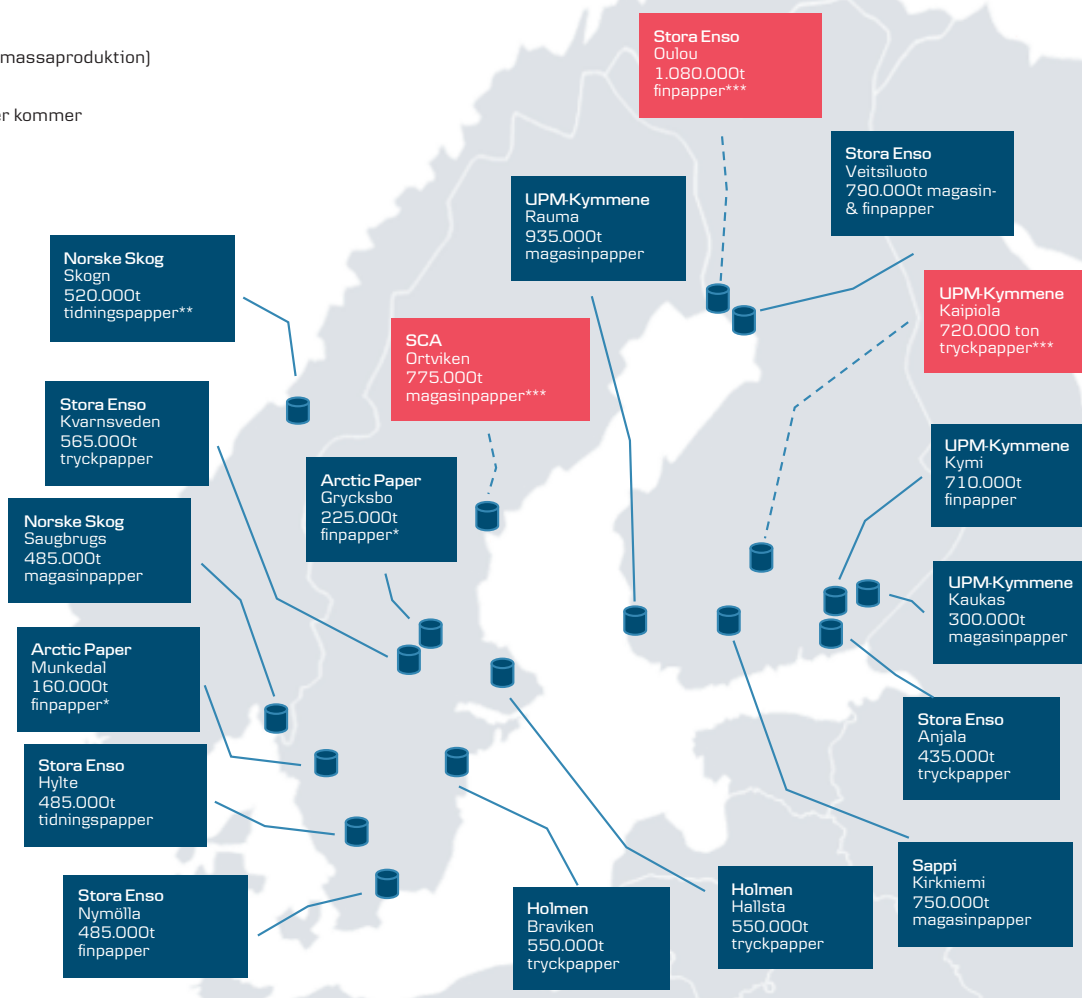
Alla företag och situationer är unika och vi har varit tydliga med att den dagen vi gör förluster så kommer vi att agera. I SCAs fall har vi den satsen, att vi dels har resurser att genomföra en förändring och samtidigt ser alternativa investeringar som förräntar kapitalet bättre. Vi minskar dyrbar import och när vi rampar upp igen efter några år så kan vi utnyttja möjligheten till ökade avverkningar på egen skog. Fallet i tryckpapperskonsumtionen har ändrats från -5 % årligen till ca -7-10 % under en period före pandemiutbrottet. Frågeställningen i processen har då varit - hur fort konverterar konsumenterna från papper till digitalt? När sedan pandemin kom eskalerade fallet till uppemot -40 %, på exempelvis LWC*. I Europa kunde man helt enkelt inte köpa tidningar eller distribuera direktreklam. Köparna, med en hög medelålder, tvingades gå över till digitala kanaler. Nu blir istället frågeställningen - hur många går tillbaks till papper från digitalt? Allt talar för att de stora, beslutade nedstängningarna av Ortviken, Kaipiola inte räcker ens i nuläget. Uppemot lika mycket måste till, för att följas av ungefär en mindre maskin per år fortsättningsvis. Förändringen av tryckpappersmarknaden är långt ifrån klar.

Figur 3. Nordiska grafiska pappersbruk samt produktionskapacitet och produktkvaliteer.

* ointegrerat bruk (ingen egen massaproduktion)

** returpappersbaserad

*** produktion av grafiska papper kommer att upphöra i slutet av 2020

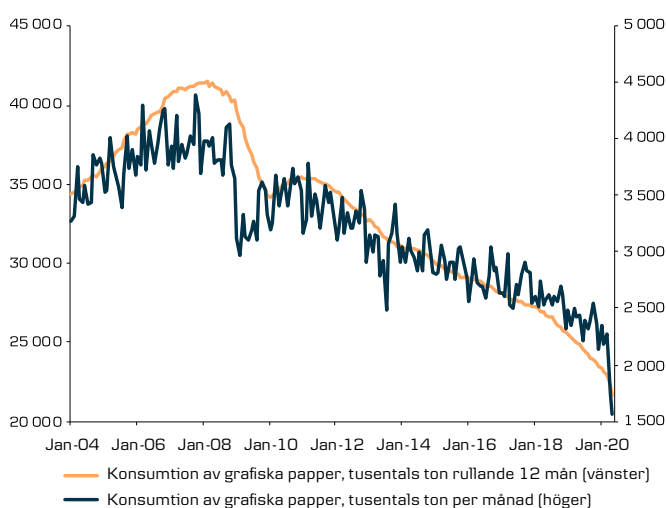
Källa: Bolagsrapporter, Danske Bank Equity Research

Drygt 10 miljoner ton i Nordisk kapacitet

Totalt sett i Norden finns det arton pappersbruk med en årskapacitet på totalt 10,6 miljoner ton grafiskt papper, varav 5,7 miljoner i Finland, 3,8 i Sverige och 1,0 i Norge, se figur 3. Den faktiska produktionen ligger såklart lägre än detta. 2019 producerade exempelvis de svenska grafiska pappersbruken totalt 3,3 miljoner ton papper (87% kapacitetsutnyttjande). Det totala antalet anställda i bruken uppgår till knappt 8 000 personer (2019), samt ytterligare personal på marknad, underhåll, etc. Tre av dessa bruk planerar nu att upphöra med produktion av grafiska papper vid årsslutet. Det innebär att ca 2,6 miljoner ton eller hela 24% av kapaciteten försvinner.

Förra året producerade europeiska pappersbruk totalt 29 miljoner ton grafiska papper, enligt branschorganisationen CEPI. Av dessa var 5,2 miljoner tidningspapper, 10,5 miljoner tryckpapper och 13,5 miljoner finpapper. Produktionen i Europa toppade 2007. Vid Finanskrisen började den sjunka med ungefär 4-5% per år, något mer för tidningspapper och något mindre för finpapper, se figur 4.

Figur 4. Konsumtion av grafiska papper i Europa

Källa: Euro-Graph

Givet att efterfrågan fortsätter att minska, vilket allt talar för, så är vår bedömning att dessa nedläggningar inte räcker. Inte ens på kort sikt. Med stor sannolikhet kommer därför fler bruk behöva läggas ned inom de närmaste åren. Var i Europa detta kommer att ske beror på vilka bruk som dels har svagast lönsamhet, dels ser alternativa investeringsmöjligheter och dessutom har finansiella muskler att avveckla. SCA räknar exempelvis med kostnader på upp till 0,9 miljarder kronor för nedläggningen av Ortviken, plus 1,1 miljarder i nedskrivning av tillgångar.

Grafiskt papper – fortfarande en stor vedförbrukare

Den grafiska pappersindustrin är en viktig tagare av massaved i de nordiska länderna. Vi beräknar att ett finpappersbruk med egen kemisk massaproduktion kräver ca 4 m³ vedråvara för att producera ett ton papper. Ett tidnings- eller tryckpappersbruk med en mekanisk massalinje beräknas förbruka ca 2 m³ vedråvara per ton papper.

Siffrorna är ungefärliga och skiljer sig åt för olika bruk och produkter. Om vi utgår från befintlig kapacitet, innan planerade stängningar, och justerar för de ointegrerade bruken samt för de som använder returfiber, så beräknar vi att de grafiska pappersbruken i Norden förbrukar cirka 20 miljoner m³ vedråvara per år, vid fullt kapacitetsutnyttjande. Fördelningen per land blir ca 1,1 miljoner m³ i Finland, drygt 8 miljoner m³ i Sverige och drygt en halv miljon m³ i Norge. Eftersom bruken inte haft fullt kapacitetsutnyttjande på senaste tiden så har den faktiska vedförbrukningen varit minst 10 % lägre.

Vedbehovet minskar med 2-3 miljoner kubikmeter

Vi beräknar att den planerade stängningen av tryckpappersproduktionen i Ortviken vid årsskiftet kommer att minska vedkonsumtionen med omkring 1,2 miljoner m³/år. Det kommer delvis att kompenseras när man 2023 startar produktionen vid den ombyggda CTMP-linjen i Ortviken och den nya kraftlinjer linjen i Obbola.

Vi bedömer att dessa två tillsammans kommer att öka vedkonsumtionen med cirka 0,8 miljoner kubikmeter per år. Samtidigt planerar SCA att successivt öka avverkningen på egen skog med 1 miljon m³/år fram till 2025.

I Finland beräknar vi att nedläggningen av Kaipiola minskar vedkonsumtionen med cirka 1,4 miljoner m³/år. Detta skulle kunna kompenseras av konverteringen till kraftlinjer på en maskin i Oulu med 0,5 miljoner m³. Men framförallt av Metsä Fibres planerade expansion av massabruket i Kemi i norra Finland samt med beräknad vedkonsumtion på ca 4,5 miljoner m³ vid full produktion. Detta investeringsbeslut kan komma redan i höst.

Henrik Sjölund
Koncernchef Holmen

Det har varit en väldigt tuff situation på tryckpappersmarknaden efter coronautbrottet. Efterfrågan har sjunkit med ca 30 % samtidigt som utnyttjandegraden i sektorn har legat på strax under 70 %. Långsiktigt går det inte att köra processindustri på dessa låga nivåer. I samband med Finanskrisen hade vi en liknande situation och då lades det ned en hel del industri. På Holmen gick vi från tio till fyra pappersmaskiner. De nedläggningar SCA och UPM aviserade i slutet av augusti är sannolikt en signal om att vi har en liknande situation nu år 2020. Tryckpapperskonsumtionen är i en sådan trend att när vi får ett sådant här dramatiskt fall kommer sannolikt merparten av fallet att vara permanent. Utnyttjandegraden kanske går från strax under 70 % till 75 %. Jag tror detta innebär att vi kommer att se fler nedläggningsbeslut framåt. Samtidigt kommer vi sannolikt se att ytterligare maskiner som använder returfiber byggs om till produktion av förpackningar (Testliner). Vi på Holmen är, i ett globalt perspektiv, en nischspelare och vi är en av få aktörer som kontinuerligt valt att investera i utveckling av vår tryckpappersproduktion. Vårt mål är att med färskfiber skapa attraktiva och lätta trycksaker, böcker och magasin som är transporteffektiva och därmed sparar pengar för våra kunder.

Betydande effekter för vedmarknaden på kort sikt

Utifrån ovanstående analys så kommer inte vedbehovet att minska på lång sikt. Den avgörande frågan blir hur behovet av massaved och sågverksflis kommer att se ut på kort sikt, under perioden 2021-2023.

Effekterna av nedläggningarna som alla sker vid kommande årsskifte blir många.

- Först kommer ca 1 500 - 2 000 personer i norra Sverige och Finland att förlora jobben i regioner där alternativ sysselsättning är svår att finna.
- Nedläggningarna ger andra företag med stor andel grafisk pappersproduktion som exempelvis Holmen, Norske Skog, Arctic Paper en tillfällig andehämtningspaus.
- Ett minskat vedbehov på ca 2-3 miljoner m³ inom ett begränsat område runt Bottenviken är drastiskt för virkesbalansen när Sverige har så höga massavedslager.
- SCA och UPM kommer att minska importveden i närområdet vilket ger direkta effekter för de baltiska staterna samt indirekt för norsk massavedsexport.
- Norrländska, fristående sågverk kommer att ha sämre avsättningsmöjligheter för cellulosaflisen.
- Massavedspriset i norra Sverige och Finland kommer att missgynnas i rådande konjunkturläge.
- Inhemska massavedsleverantörer som inte ligger i de nedlagda industriernas absoluta närområde kommer att få sämre avsättningsmöjligheter.
- Vedförbrukande företag utan egen skog som exempelvis Rottneros, Domsjö, kraftlinertillverkarna utmed Norrlandskusten, Norske Skog, etc. kommer tillfälligt att gynnas av situationen.

Listan ovan kan upplevas som lång och dramatisk men vi skall komma ihåg att de företag som nu genomför förändringar gör det för att de har investeringsalternativ som ger en bättre avkastning i framtiden och dessutom för att de helt enkelt har råd att lägga ned. Det är en dyrbar operation att avsluta en industriprocess i Norden. Allt detta innebär

Anders Eriksson
VD Bonnier News

Bonniers tidningsverksamhet: DN, Expressen, Di, ca 50-tal lokaltidningar, internationella affärstidningar i tryckt och digital form. Står för ca 40 % av tidningsmarknaden i Sverige. Vi har en grovt uppskattad förbrukning i år om ca 60 000 ton grafiskt papper, exklusive bokpapper, vilket innebär en minskning på ca 10 % jämfört med 2019.

För ungefär tio år sedan fanns det en väldig oro för papperstidningens överlevnad. Vi kan nu konstatera att nästintill samtliga våra titlar finns kvar i printform. Våra läsare anser också att det tryckta mediet är en unik läsupplevelse som skiljer sig från det digitala. Denna grupp är dock störst bland medelålders och äldre, men huvuddelen konsumerar också nyheterna digitalt. Över tid har vi ett tapp i volymerna av tryckta medier som legat på över 5 % för prenumererade tidningar och lägre än 5 % på magasin och gratistidningar. I samband med pandemin har annonsvolymerna minskat betydande medan tappet av läsare faktiskt avtagit markant. Det skiljer sig sannolikt från Europa där man inte har någon prenumerationskultur utan utnyttjar tidningskiosker, som drabbats väldigt hårt i samband med nedstängningarna. I vår marknad ser jag en tydlig framtid för det tryckta mediet i kombination med det digitala.

också att något annat kommer i stället. Dels på de aktuella företagen men säkert också hos andra aktörer i samband med den förändring som sker. Vi bedömer att möjligheterna i skogsindustrin, med förädling av förnyelsebar träråvara, är mycket stora framöver. Här fasas gamla produkter ut och nya kommer istället. På sikt är detta en positiv förändring.

Massamarknaden

Oskar Lindström
Skogsanalytiker på
Danske Bank Markets Sverige.
www.danskebank.com

Dystert för massan med skyhöga lager

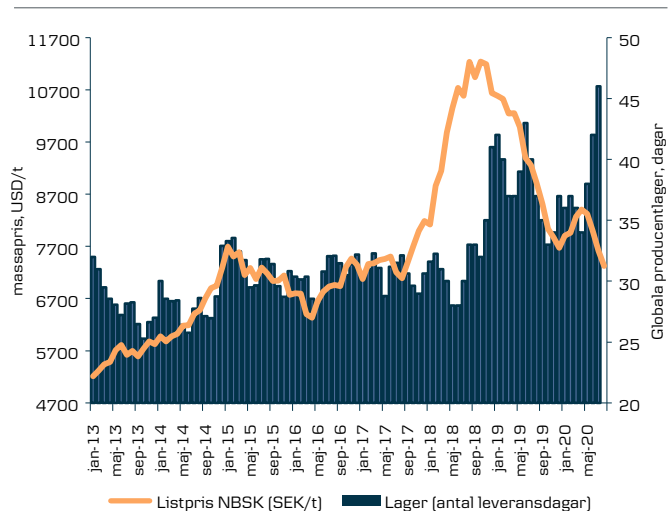
Massamarknaden ser ut att ha tagit ett extra långt sommarlov. Listpriset på långfibrig sulfatmassa ligger idag på \$840/t, en nedgång med cirka \$15, 1,9%, sedan den senaste pristoppen i slutet av maj. Mätt i svenska kronor är fallet större än så, då kronan samtidigt stärkts mot USD med 7,1%. Den svaga prisutvecklingen förklaras av skyhöga globala producentlagernivåerna. I slutet av juli låg lagren på 46 dagars leveranser vilket är den högsta nivån någonsin för långfibrig sulfatmassa. Orsaken är den svagare efterfrågan från pappersproducenterna men även att de flesta massa-producenter flyttat sina planerade underhållsstopp till hösten (vanligtvis ligger kanske hälften på våren) vilket säkert förklarar en del av lagerökningen. Leveranserna av långfibrig sulfatmassa minskade med 15,7% i juli jämfört med juli förra året. Läget ser ganska mörkt ut för tillfället. En ljuspunkt är dock den starkare efterfrågan i Kina. Där har NBSK-terminerna på Shanghai-börsen rusat under slutet av augusti och är nu på nivåer som inte setts sedan januari 2020. Men, med så höga producentlager lär det troligen ta ett tag innan massaproducenterna i Norden kan öka sina priser.

Utbyggnad av massalinjen i Ortviken

I samband med nedläggningen av tryckpappersproduktionen i Ortviken annonserade SCA att man kommer att investera 1,45 miljarder kronor i den befintliga massalinjen. Beräknad start 2023 och produktion 300 000 ton CTMP massa per år. CTMP, står för Chemi-Termo-Mechanic Pulp. Tekniken bygger på den mekaniska tillverkningsprocessen där fibrerna mals ned men med förbehandling genom kemikalier och uppvärmning. CTMP-processen ger ett relativt högt vedutbyte - vanligen omkring 85%, jämfört med under 50% för blekt kemisk massa. Baksidan är hög energiåtgång. Ur ett vedförbrukningsperspektiv är det två saker som utmärker CTMP-massan. Dels det goda vedutbytet med mindre åtgång av massaved, ungefär 2,1 kubikmeter ved för att tillverka ett ton CTMP massa, jämfört med cirka 4,5 för kemisk massa. Dels att CTMP-massan möjliggör användning av både barr- och lövträd, vilket i SCAs fall möjliggör ett ökat utnyttjande av björk och en större flexibilitet.

Figur 5. Massapris och producentlager.

Källa: PPC, FOEX/Fastmarkets

Figur 6. Kinesiska NBSK-terminer (USD/t).

Källa: Bloomberg

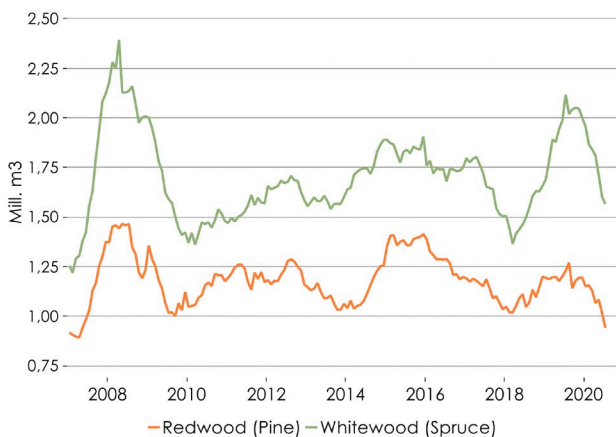
Banken analyserar trävarumarknaden

En Ding Ding trävaruvärld

Skall du skriva en nagelbitande spänningsroman om sågverk, så använd detta år. Januari började med en optimism på marknaden som sen byttes till nattsvart domedagsstämning i mars med coronanedstängningarna. Några sågverk stoppade, många minskade takten och beslutade om stängning eller halvfart under sommaren. Sen tog renoveringshysterin vid och under våren så spikade nästan alla världens husägare. Länder öppnade och byggandet fortsatte. Lagren minskade och trävarupriserna började öka.

När sommaren kom förbannade många sågverkschefer besluten om neddragning under semesterperioden. Stoppen var förhandlade och klara, så de flesta insåg att det var för sent att ändra. Sågverkens produktion sänktes därför ordentligt under sommaren. Detta en sommar när virkesmarknaden gick från mycket god till het i våra huvudmarknader som Norden, Mellaneuropa och England samt från het till glödgad i USA. Sänkt produktion i detta läge gav ännu lägre trävarulager, se figur 7. Under juli månad sjönk det svenska trävarulagret med hela 18 % och var 26 % lägre än samma tid förra året. Efter sommaren blev därför förhandlingsläget ännu bättre och priserna stiger nu på alla marknader.

Figur 7. Svenska lager av sågade trävaror av furu och gran. Senaste mätning juli 2020.

Källa: Skogsindustrierna

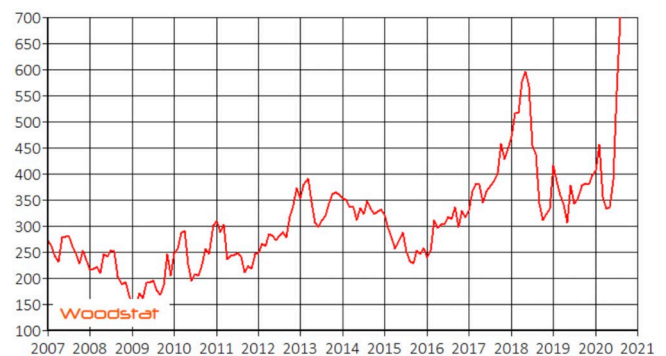
Prishöjningar på bred front

Prishöjningarna under året varierar naturligtvis med marknad och kvalitet men vår bild är att höjningarna ligger någonstans mellan 10 - 25 % i svenska kronor. Detta om vi bortser från USA vilket är en story för sig. Viktiga marknader som inte visar riktig styrka för tillfället är Japan, Kina och Nordafrika. Den allmänna åsikten är att lagren är så låga i dag att när köparna, även på dessa marknader, inser att de inte får några varor kommer sannolikt en ny köpvåg. Detta gäller framförallt Kina och Egypten med sina mycket oregelbundna köpmönster. Kina och Egypten är också viktiga furuköpare och furulagret är nu nere på den lägsta nivån sedan Finanskrisen. Visst finns oro i branschen för fortsatt kronförstärkning, men som det varit hittills så har prishöjningarna med råge kompenenserat för valutaförändringen.

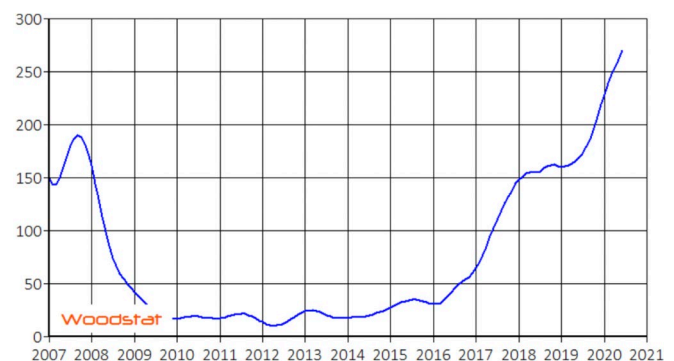
Rekordpriser i USA

Under sommaren har de amerikanska trävarupriserna rusat till rekordnivåer på över 700 USD/boardfeet, se figur 8. Uppgången är över 100 %. Bakgrunden är den oväntat goda byggmarknaden i USA, både vad gäller "gör det själv" och nybyggnation av bostäder. I våras drog kanadensiska sågverk ned produktionen kraftigt beroende på en kombination av låga priser, höga tullar och brist på timmer. Europeiska sågverk har därför tagit historiskt, stora marknadsandelar under våren, framförallt tyska sågar som fått avsättning för sitt barkborreskadade virke, se figur 9. USA är en av de få marknader som köper dessa kvaliteter. Första halvåret har rekordvolymen om ca 450 000 m³ trävaror skeppats till USA från Sverige, vilket är ca 80 % mer än i fjol. Enligt svenska sågverk har den senaste tidens amerikanska export haft en lönsamhet som varit dubbelt så hög jämfört med försäljningen till Europa. Nu sänks tullarna och Kanadensiska sågverk har dragit upp produktionen kraftigt. Amerikanska priser är traditionellt väldigt volatila och vi kan förvänta oss en tillbakagång.

Figur 8. Trävarupriser USA på 2"x 4" i USD/boardfeet, senaste mätning aug 2020.

Figur 9. Trävaruexport per månad från Europa till USA, 1000 M³, senaste mätning juni 2020.

Källa: Eurostat, Woodstat

Hur länge håller konjunkturen?

Den senaste tidens prisuppgång på trävaror förvånar de flesta i branschen. Även om konsumtionen under coronapandemin överraskat så är egentligen inte prisuppgången driven av ökad konsumtion, utan snarare av minskad produktion. Orsakerna är många, bland annat coronanedstängningar. Alla sågverk vi talat med räknar dock med att lagren är så låga att marknaden håller, åtminstone fram till årsskiftet. Sen får vi se.

Timmer & Massaved

En kraftigt tudelad virkesmarknad i höst

I höst kan vi se framför oss en oerhört underlig virkesmarknad. Å ena sidan har vi ett rally på trävarumarknaden vilket gör att många sågverk kommer att jaga timmer i höst. Å andra sidan ser vi ett massavedsberg som växer hos industrin i spåren av det kraftiga tryckpappersfallet och pressade massapriser. Pristrycket kommer att vara nedåt på massaved och uppåt på timmer. Detta ger en utmanande höst för både virkesköparnas avverkningsplanering och logistik samt industrins lagerhållning. Redan innan sommaren var det gott om massaved med rekordlager, framförallt i norr men även i södra Sverige, se figur 10. Flera faktorer talar för ökade lager i höst:

- Tryckpapperssektorn har kämpigt och går på halvfart.
- Nedstängningar vid årsskiftet minskar massavedsbehovet med ca 2-3 miljoner m³ i Bottenviksområdet, se sid 2.
- Många underhållsstopp har flyttats från vår till höst av coronaskäl
- Tvingande granbarkborreavverkningar i både Syd- och Mellansverige
- Sågverken går för fullt vilket ökar volymen cellulosafliis

Svårt att minska fibervedsflödet

Svenska skogsbruket och industrin kommer att göra allt för att minska massavedsflödet. Detta för att slippa dras med stora lager i en fortsatt mycket ovisst konjunktur framöver. Det knepiga är att även i en grov slutavverkning faller det ut en större volym massaved och cellulosafliis än sågad vara. Tyvärr är det inte många faktorer man har att spela med, för att tillfredsställa både sågverken och fiberköparna.

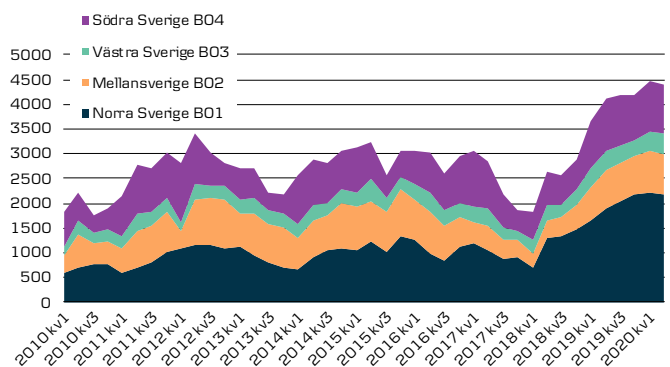
Minskad import: Importen av massaved lär minska till ett minimum. Samtidigt måste industrin hålla handelsrelationer igång. Som ett exempel på hur importpriserna sjunkit kan man ta barmassavedspriserna i Riga hamn. Dessa ligger på ca 29 EUR/m³fub. Som jämförelse kan man ta toppnoteringarna under 2018 på ca 65 EUR/m³fub.

Skjuta på gallringar: I skogsbruket kommer man säkert att försöka sänka gallringstakten. Man lär fortsätta med klens förstagallringar men skjuta på grövre gallringar.

Lägre diameter för klintimmer: På marginalen kan man dämpa massavedsflödet genom sänkt diameterkrav på klintimmersågarna. Naturligtvis blir det en prisfråga men allt talar för en fortsatt press på massaveden.

Figur 10. Lager barmassaved per region.

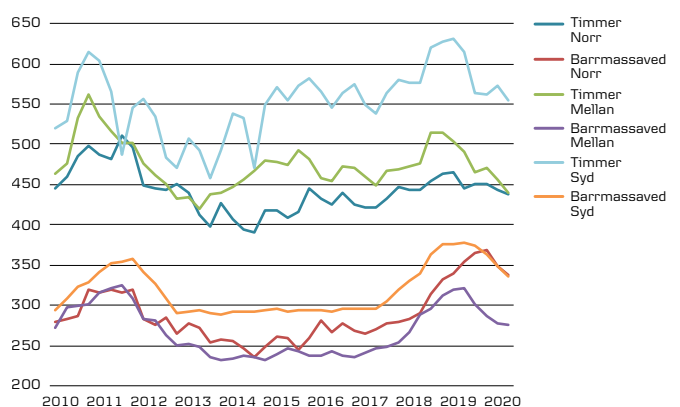
Källa: Skogsstyrelsen och Skogsindustrierna

Lokala prispåslag på timmer

Skogsstyrelsens statistik visar på fortsatt fallande timmerpriser över hela landet under kvartal 2. Prisfallet har varit marginellt i norra Sverige vilket nu gjort att för första gången på sju år ligger norra Sveriges timmerpriser på samma nivå som i mellersta Sverige. Talltimmer har fortsatt stärkt sin ställning och i Mellansverige är nu genomsnittspriset för talltimmer högre än för gran vilket inte varit fallet sedan 2011.

Vi bedömer nu att perioden med generellt fallande timmerpriser är över för denna gången. Möjligtvis skulle det kunna bli en ytterligare nedjustering av priset på grantimmer i södra Mellansverige som drabbats hårt av granbarkborre. Mycket hänger på om den andra svärmningen som inträffade sent i augusti blir allvarlig. I övriga landet kan vi mycket väl få se lokala prispåslag på timmer, framförallt på tall, men även på gran i exempelvis Sydsverige. Vi är tveksamma till att det blir generella höjningar på prislstan. Köparna kommer sannolikt att arbeta med olika typer av premier och påslag för större, attraktiva avverkningsposter.

Figur 11. Svenska virkespriser leveransvirke – snittpris per region, kr/m³fub.

Källa: Skogsstyrelsen

Råd till skogsägarna

Detta är en höst som kommer att ge skogsägarna många svåra frågeställningar. Vi är mitt i en pandemi där finansmarknadens svängningar har varit större än någonsin. Signalerna i skogen har svängt lika mycket. Prisfallet på timmer och massaved har fortsatt under sommaren. En fråga som många ställer sig är: Blir det inte värre nu eller står vi för en ny våg av nedstängningar i världen?

Det börjar skapas en mycket hög efterfrågan på timmer samtidigt som Sverige badar i massaved. Barkborren gör att många måste avverka för att rädda resten av sin skog. Skadorna i Centraleuropa som eskalerat under sommaren avskräcker. Samma situation får inte uppkomma här.

Vi tycker att du som skogsägare i första hand skall utgå ifrån din egen skog och din egen långsiktiga ekonomi. Bortsett från förstagallringar, så bör skogsägarna generellt dra ned på gallring under denna period. Vid slutavverkning bör du snegla mer på talldominerade bestånd.

Nu börjar älgjakten i norr och sen i resten av landet. Som skogsägare bör du se till att bidra med en mer reglerad älgstam. Skadorna är förödande och vi måste ha mer tall i våra skogar.

Södra Sverige

Vi kommer sannolikt att få se en mycket varierande virkesmarknad i Sydsverige. I områdena utmed östkusten samt i norra Götaland kämpar man med stora tvingande barkborreavverkningar. I andra delar har man klarat sig betydligt bättre. Kontrakteringsaktiviteten har varit låg en längre tid och sågverkens lager lär inte vara överfulla, speciellt för de som sågar tall. I syd finns också ett antal sågverk som satsat på USA-marknaden där priserna nu är skyhöga. Sydsvenska virkespriser är generellt goda. Vi tror dock, att vi får se smärre lokala prispåslag på timmer hos enskilda aktörer. Detta kan gälla både tall och gran. Det är väldigt gott om massaved och det kan bli en ytterligare sänkning men grundtipset är att massavedspriserna ligger still.

- Fokusera på barkborreskadad skog – superviktigt att inventera efter senaste svärmningen i augusti
- Förstagallra – slarva aldrig med förstagallringen
- Slutavverkning – kolla med virkesköparen. Styr mot talldominerade bestånd.

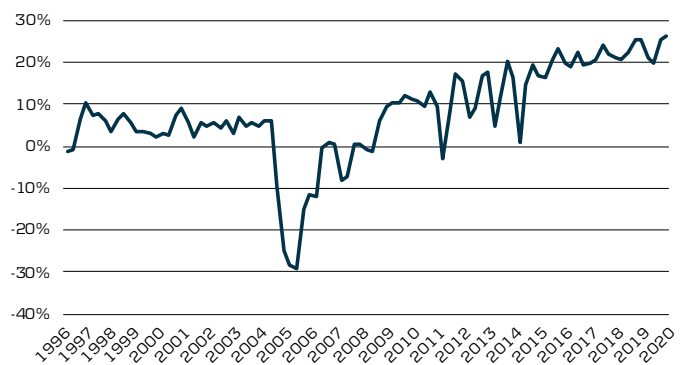

Mellansverige

Mellansverige kan delas in i syd och norr under denna period. Syd med ett band över landet som har svåra barkborreskadador och en oroväckande andra svärmning. I norr är det en normal situation. Virkespriserna är relativt sett låga. Enligt Skogsstyrelsens prisstatistik, se figur 11 på sidan 8, ligger nu Mellansvenska priser i botten både för massaved- och timmer. Skillnaden mellan Syd- och Mellansveriges timmerpriser är dessutom rekordhög, se figur 12. Det borde innebära att vissa Sydsvenska timmerköpare letar sig upp i södra delarna av Mellansverige. Vi tror att det kan komma lokala prispåslag från enskilda aktörer, framförallt på tall men i norra delarna även på gran. Massavedsläget är mycket ansträngt, men vi bedömer att priserna är så låga att man inte sänker ytterligare. Det beror dock på hur läget utvecklas.

- Ligger fastigheten i ett barkborredrabbat område, så ut och inventera och håll tät kontakt med din köpare
- Fortsätt förstagallra, se det som skogsvårdande åtgärd, prioritera ned annan gallring
- Slutavverkning. Kolla timmerpriserna noggrant. Fokus på tall.

Figur 12. Procentuell prisskillnad på timmer mellan region Syd och Mellan.

Källa: Skogsstyrelsen, senaste mätning kvartal 2, 2020.

Norra Sverige

Norra Sverige är det område som haft de minsta sänkningarna på virkespriserna. Relativt sett så är priserna förhållandevis goda i norra Sverige. Massavedspriserna ligger nu i nivå med Sydsverige, vilket är unikt. Vi tror dock inte att detta läge kommer att hålla i sig. Sannolikt blir det nedjusteringar av massavedspriserna. Norra Sverige har de högsta massavedslagren och ovanpå detta läggs Ortvikens pappersbruk i Sundsvall ned. På timmer ser läget bättre ut men vi tror på oförändrade priser i detta område. På sikt kan Holmens köp av Martinsons få en positiv effekt på timmermarknaden, men det dröjer. I norr tycker vi inte det finns någon anledning att hålla igen med slutavverkningarna.

- Fortsätt förstagallra i övrigt kan du dämpa gallringsambitionen denna höst
- Fortsätt vettigt läge att slutavverka, kolla av priset. Sannolikt tall före gran.

Kända profiler ger sin syn på virkesmarknaden

Kända profiler inom skogsnäringen ger sin syn på marknaden och råvarusituationen.

Kari Andersson
VD, Hilmer Andersson
www.hilmer.se

Trävaror: Det är en märklig värld och tid vi lever i som känns osäker från dag till dag. Samtidigt har vi ett superhögtryck efter trävaror och har aldrig haft så låga lager som nu. Impregnerad fura är det mest extrema. Där har vi ökat volymerna

med 80 % till vissa kunder, jämfört med i fjol. Trävarupriserna har gått upp successivt sedan i våras och vi har varit nervösa för en snabb rekyl men prisökningen fortsätter. Med nuvarande låga lager känns det stabilt.

Timmer: Vi har god tillgång på timmer och en stabil prisbild. Vi påverkas av granbarkborrskadorna som driver avverkningarna. Vikten av att våga plantera rätt träslag, egentligen mer tall, har blivit ännu tydligare detta år.

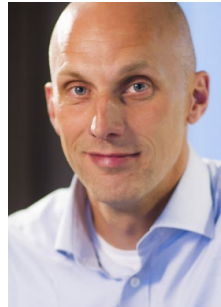

Roger Johansson
Marknadschef, Sveaskog Syd
www.sveaskog.se

Timmer: Vi har gått ifrån ett läge i våras då sågverken avbeställde virke till att alla ropar efter timmer. Det är samma situation i hela landet och många vill ha alltmer tall. I det granbarkborredrabbade området i Mellansverige är det mycket besvär-

ligt. Industrin har tyvärr inte tagit samma ansvar som i syd där man infört ett barkborresortiment där det går att blanda timmer och massaved. Detta gör det problematiskt för drabbade skogsägare. Prisnivån på timmer kommer att vara stabil i höst.

Massaved: Det är tjockt med massaved precis överallt. Det kommer att bli en stökig höst med stora utmaningar att placera virket. Situationen riskerar att fortsätta åtminstone in på nästa år. Risken är att vi kommer att rulla ett jättelager framför oss. Sannolikt får man tillfälligt dra ned på gallringsnivån för att minska utbudet. Det är mycket svårt att bedöma vart priserna tar vägen.

Fredrik Munter
VD, Mellanskog
www.mellanskog.se

Trävaror: Coronan fick inte de negativa konsekvenser som vi trodde på trävarumarknaden och vi är nu inne i en fortsättning på den uppgångsfas vi såg i början av året. Om vi slipper en "andra Coronavåg" så är marknadsförutsättningarna för trävaror goda

med dagens låga lager.

Timmer: I Mellanskogs område har vi en tudelad marknad. I södra delarna som drabbats av granbarkborre har vi en hög avverkningsvilja för att begränsa skadorna. I norr är marknaden mer normal med ett lägre utbud. Vi behöver summera årets barkborreskador innan jag vågar gissa vart detta tar vägen.

Massaved: Vi ser ett massavedsöverskott som varierar lokalt, men ger effekter i hela landet. Ortvikens stängning förstärker den situationen. Beroende på den pressade tryckpappersmarknaden har det skett en nedjustering av massavedspriset i sommar. Mot denna bakgrund tror jag att nuvarande pris ligger fast.

Magnus Andersson
Koncernchef, Derome
www.derome.se

Trävaror: Det var relativt låga trävarulager redan i våras då många sågverk sänkte produktionen på grund av coronautbrottet. Balansen i marknaden är skör och det krävdes inte så stora förändringar för att en bristsituation skulle uppstå. Vi har

kört för fullt hela tiden och på våra huvudmarknader Sverige, Danmark, Holland, England och USA har vi haft turen att efterfrågan ökat succesivt från i våras. För tillfället är efterfrågan mycket stark vilket möjliggör ordentliga prishöjningar. Eftersom lagren är så låga har jag svårt att tro på någon rekyl innan årsskiftet. Balansen är ändå fortsatt skör så jag är ödmjuk. Tvärt emot vad man kan tro, så har även vår husförsäljning gått bra och ligger i nivå med förra året.

Timmer: Vi upplever ett rimligt gott säljintresse samtidigt som både råvarulager och flöden är i balans. För tillfället ser jag inga prisförändringar på timmer.

Fastighetsmarknaden

Erik Backman
Skogs & Lantbruksspecialist
Danske Bank Östergötland
www.danskebank.se

Virkespriserna spretar – börjar priset på Sydsvensk skogsmark plana ut?
Rykande färsk statistik från Ludvig & Co för skogspriserna för första halvåret 2020 visar att priserna stigit i snitt 2,5 % över landet, fördelat på en svag

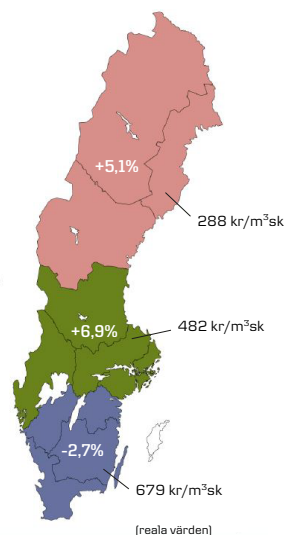
nedgång i södra Sverige (- 2,7%) och en kraftig uppgång (+6,9%) i mellersta och norra Sverige (+5,1% , se figur 13. Prisvariationerna i södra Sverige har varit stora och i många delar av regionen har ändå prisutvecklingen varit positiv.

Sammantaget har skogsfastighetspriserna snarare gynnats än drabbats av coronapandemin. Det är framförallt utbudet som påverkats. Under maj-augusti var utbudet av gårdar ca 25 % lägre, jämfört med samma period 2019, enligt Hemnet. Många säljare är äldre och har, av naturliga orsaker, skjutit upp försäljningsprocessen. Köparna står dock fortsatt på rad med orubbat intresse att förvärva skogsfastigheter. Detta trots en pågående pandemi, oroligt marknadsläge och aktiva granbarkborrar.

När utbudet under detta år sjunkit kraftigt samtidigt som efterfrågan ökat, båda delvis som en följd av corona, så kvarstår givetvis frågan vad som händer med fastighetspriserna om nu utbudet kraftigt stärks 2021, när alla försäljningar som är satta på hold plötsligt ska ut på marknaden. Är marknaden så boostad av det svaga utbudet att prisrallyt avstannar vid ett mer normalt utbud?

Vår analys utifrån signaler från mäklare och skogsägare är ändå en stabil eller ökande snittprisnivå i hela landet under resten av året. Det finns en fortsatt starkt optimism på marknaden både avseende fastighetsvärdet och den långsiktiga efterfrågan på skogsprodukterna.

Figur 13. Skogsfastighetspriser 1:a halvåret 2020, jämförelse helåret 2019.

Källa: Ludvig & Co

Med de osäkerheter som har rått på skogsmarknaden under året med spretande virkespriser, trång massavedsmarknad och rädsla för en stundande lågkonjunktur så förvånas man ofta över att den sydsvenska skogsmarken fortsatt håller denna höga prisnivå. Direktavkastningen blir givetvis väldigt låg. Med den höga efterfrågan som råder så har köparna blivit alltmer okritiska till fastighetens avkastningsmöjligheter, som exempel har boniteten en närmast obefintlig prispåverkan i Sydsverige. Här har man alltså mycket att vinna på att göra ingående analyser av utbudna fastigheter, gärna tillsammans med våra kunniga skogs- och lantbruksspecialister!

Mats Bygge
Vd, Areal
www.areal.se

Vårt utbud av fastigheter är lägre än fjolåret, förklarar av coronapandemins påverkan på säljarna, men vi har nu förvånansvärt många objekt på väg ut på marknaden i hela landet. Köparkåren är stark med mycket kapital och söker säkra investeringar, där tillväxtskog verkar mest eftertraktat. Andra tillgångsslag har klarat sig bra, vilket gör att folk känner sig fortsatt förmögna med bibehållen aptit för att vara med och bjuda på skog. Även lantbrukarna verkar få ett bra år, vilket gör att flera av dessa bör vara rustade skogsspekulanter inför 2021. Sammanfattningsvis ser vi en urstark marknad och att Corona har en väldigt liten påverkan på skogsfastighetspriserna!

Per Skargren
Segmentschef Skog & Lantbruk
Ludvig & Co
www.ludvig.se

Turbulensen på börsen har fått fler att se skogen som en kompletterande och trygg investering vilket ökat intresset för att köpa skog. Även mindre gårdar med hus eller torp har haft rekordintresse med många spekulanter och höga slutpriser. Prisvariationerna är kraftiga i södra Sverige. Östra delarna som hade mycket hög prisökning under 2019 har backat vilket vi tolkar som en reaktion på lägre virkespriser i området i kombination med stora angrepp av granbarkborre. Priserna i Sydvästra delarna har dock fortsatt uppåt. Vi tror på att säljarna kommer att öka i antal till mer normal nivå och att det ökade intresset från köparna består under hösten vilket borgar för prisnivåer i samma nivå som under våren.

Ränta & valuta

Bankens Makroanalytiker **Therese Persson** ger sin syn på ränte- och valutasituationen.
<http://danskeanalyse.danskebank.dk>

Återhämtningen tar fart

Covid-19 har skapat branta fall i BNP världen över. För svensk del krympte BNP under andra kvartalet med 8,3 procent. Det var en större nedgång än väntat, däremot bättre än euroområdet som

såg ett fall på strax under 12 procent. Flera indikatorer antyder emellertid att ekonomin nu återhämtar sig, om än en bra bit kvar till normala nivåer. Arbetslösheten har ökat kraftigt och låg under juli på 9,2 procent vilket kan jämföras med 6,8 procent i mars. Men även här syns en del ljusglimtar. Varselnivån har kommit ned på mer normala nivåer och arbetade timmar steg i både juni och juli på månadsbasis. Dessutom verkar fler ha återgått till arbete, vilket indikerar att korttidspermitteringarna inte används i samma utsträckning som tidigare. Detta i sig ses som ett styrketecken på den annars dystra arbetsmarknaden. Att en återhämtning har tagit fart är uppenbart, men frågan är såklart hur snabbt det går.

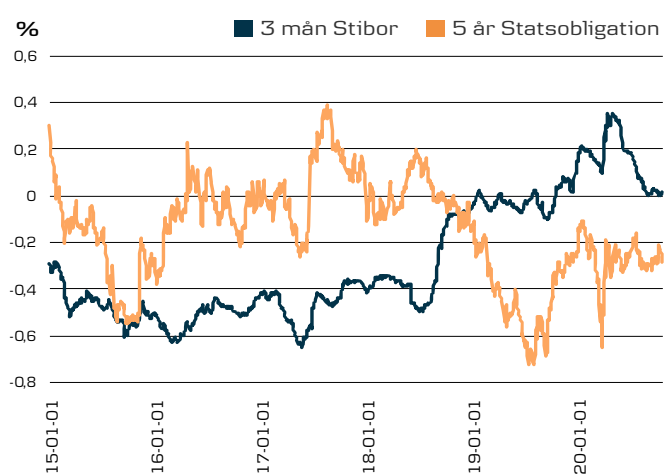
Riksbanken har en längre tid haft det kämpigt med inflationsmålet. Trots att inflationen under sommaren har varit överraskande hög så är det generella kostnadstrycket mycket lågt. Att kronan stärkts runt 9 procent sedan mitten av mars, [gentemot en korg av viktiga handelsvalutor KIX-index] är heller inget som gynnar inflationsbilden. Inflationsmålet tycks temporärt vara åsidosatt för att hantera den akuta krisen och vi väntar oss därmed ingen förändring av styrräntan från Riksbanken i närtid. Skulle kronan däremot fortsätta att stärkas kan Riksbanken tvingas agera, men för tillfället är detta inte aktuellt. I närtid finns ändå både politiska- samt epidemiologiska risker vilket gör att EUR/SEK-prognosen är mer osäker än normalt. Kronan är nämligen fortsatt relativt fränkopplad från den allmänna ekonomiska utvecklingen och följer i huvudsak återhämtningen på globala börser och dollarsvagheten. Under 2021 däremot, torde vi vara närmre ett vaccin och ekonomin har förhoppningsvis tagit fart vilket skulle kunna stärka kronan.

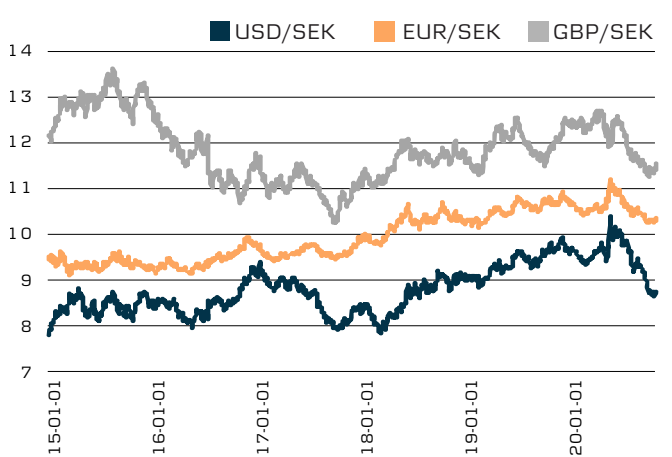
Tabell 1. Prognos ränta & valuta Danske Bank

	Spot	3m	6m	12m
3m Stibor	-0,01	0,00	0,10	0,05
5 år statsobligation	-0,25	-0,10	-0,05	0,05
USD/SEK	8,70	8,37	8,21	8,56
EUR/SEK	10,35	10,30	10,10	10,10
GBP/SEK	11,62	11,70	11,74	11,74

Figur 12. Ränta

Figur 13. Valuta

Källa ränta och valuta graf: Danske Bank

Om Danske Bank

Danske Bank i Sverige är en fullservicebank med ett brett utbud av produkter och tjänster inom sparande och placeringar, pension och försäkring, finansiering och betalningar samt riskhantering. Banken ingår i Danske Bank Group, ett börsnoterat aktieföretag på Köpenhamnsbörsen och en av Nordens största finanskoncerner med över 400 kontor i 15 länder. Danske Bank i Sverige har ett 30-tal bankkontor och sex regionala finanscenter och etablerades i Sverige i samband med förvärvet av Östgöta Enskilda Bank. För mer information besök www.danskebank.se

Ansvarig utgivare

Johan Freij
 Affärsområdeschef, Skog och Lantbruk
 Danske Bank Sverige
 Telefon 0752-48 12 61

Jag tar gärna emot synpunkter och idéer från dig som läsare.
 Skicka dem till:
johan.freij@danskebank.se